ČESKÁ REPUBLIKA

# ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. D. H.,** zastoupený JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Šafaříkova 666, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 2. 2017, č. j. OAM-602/ZA-ZA14-ZA08-2015, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 6. 2018, č. j. 29 Az 18/2017 – 58,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu se sídlem Šafaříkova 666, Hradec Králové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4.114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

## Odůvodnění:

### I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 2. 2017, č. j. OAM-602/ZA-ZA14-ZA08-2015 (dále jen „napadené rozhodnutí“) byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřípustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo proto podle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce blanketní žalobou podanou dne 8. 3. 2017 u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), jíž se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Žaloba byla následně doplněna podáním žalobce ze dne 16. 4. 2017, ve kterém namítá nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spočívající v tom, že výrok tohoto rozhodnutí je učiněn dle „§ 10a písm. e)“, avšak zákon o azylu ke dni vydání napadeného rozhodnutí toto ustanovení neobsahoval, neboť má dva odstavce, pročež bylo odkazováno na neexistující právní úpravu. Žalovaný pak měl porušit zásadu legality, neboť aby mohl žalobcovu žádost označit za nepřípustnou dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, musel by nejprve tuto opakovanou žádost posoudit jako nepřípustnou dle § 11a odst. 1 téhož zákona, což se nestalo. Dále pak žalovaný patřičně nezohlednil nové skutečnosti a zjištění, když od vydání předchozího rozhodnutí o žalobcově první žádosti o mezinárodní ochranu došlo k tomu, že byl etiopskou vládou vyhlášen výjimečný stav, o jehož prodloužení nakonec rozhodl i tamější parlament.

[3] V rámci ústního jednání před krajským soudem pak žalovaný mimo jiné uvedl, že žaloba by měla být odmítnuta, protože napadené rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 2. 2017, přičemž podaná žaloba však byla toliko blanketní a doplnění o žalobní důvody učinil žalobce až 16. 4. 2017, tedy 22. den lhůty pro podání žaloby. Žalovaný poukázal zejména na fakt, že je potřebné vymezit dvě stádia pro případné doplnění žaloby, a to doplnění žalobních důvodů samotných a jejich případnou konkretizaci. V tomto případě žalobní body v potřebné lhůtě doplněny nebyly a žaloba byla specifikována až po uplynutí lhůty pro její podání.

[4] Krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] V rozsudku krajský soud uvedl, že žalovaný má povinnost vydat perfektní rozhodnutí, tedy včetně uvedení příslušného odstavce zákonného ustanovení, ovšem absence tohoto odstavce ve výroku rozhodnutí není důvodem vedoucím ke zrušení napadeného rozhodnutí. Naopak v případě nesprávného posouzení nových skutečností spočívajících ve vyhlášení válečného stavu v žalobcově zemi původu přisvědčil krajský soud žalobci a konstatoval, že je nutné se zabývat jeho osobní situací a nestačí pouhý odkaz na to, že nebyl v době problémů souvisejících s vyhlášením výjimečného stavu v této zemi přítomen, a tudíž mu nic nehrozí. Změna situace v zemi původu je naopak zcela jistě novou skutečností, s níž se musí žalovaný objektivně a vyčerpávajícím způsobem vypořádat.

[6] Především pak k námitce žalovaného, aby byla žaloba odmítnuta pro nevčasné doplnění žalobních bodů, krajský soud uvedl, že dne 14. 3. 2017 vydal usnesení o ustanovení zástupce žalobci, které nabylo právní moci dnem 27. 3. 2017. Následně pak krajský soud dne 5. 4. 2017 vydal usnesení, kterým vyzval žalobce, aby prostřednictvím svého zástupce doplnil ve lhůtě dvou týdnů řádně žalobu ve smyslu § 71 odst. 1 s. ř. s., s poučením o případném postupu dle § 37 odst. 5 s. ř. s., pokud by tak nebylo ve stanovené lhůtě učiněno. Zástupci žalobce bylo toto usnesení doručeno dne 7. 4. 2017, doplnění žaloby pak bylo soudu doručeno ze strany žalobce dne 16. 4. 2017. Za popsaného stavu věci byl krajský soud přesvědčen, že postup, kterým by následně odmítnul žalobu dle

návrhu žalovaného, by nebyl v souladu se závěry Nejvyššího správního soudu uvedenými v rozsudku rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31.

## II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Stěžovatel v podané kasační stížnosti uvádí, že žádný z rozsudků Nejvyššího správního soudu neřeší situaci, kdy soud sice zašle žalobci výzvu k doplnění žalobních bodů dle § 37 odst. 5 s. ř. s., ovšem tato výzva je žalobci doručena (a soudem dokonce vydána) až poté, co již marně uplynula lhůta pro podání žaloby, tedy i pro řádnou specifikaci žalobních bodů. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že jím podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť se v daném případě jedná o právní otázku, která dosud není judikaturou Nejvyššího správního soudu komplexně vyřešena. Podle názoru stěžovatele jde navíc o tak zásadní a intenzivní situaci, v níž je, krom ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů.

[9] Stěžovatel má za to, že doplnění žaloby na výzvu doručenou žalobci až po uplynutí 15 denní lhůty pro podání žaloby nemůže zavdat důvod pro pokračování v řízení o této žalobě k meritornímu rozhodnutí, neboť žaloba tak, jak byla v zákonné lhůtě podána, není z důvodů absence řádně vymezených žalobních bodů způsobilá projednání. V nesprávném poučení soudu nelze vidět újmu žalobce, která by měla spočívat v tom, že postupoval v dobré víře ve správnost poučení obsaženého ve výzvě soudu a doplnil žalobu ve lhůtě nesprávně stanovené takovým poučením, neboť výzva učiněná až po marném uplynutí zákonné lhůty již nemůže na skutečnosti, že nebyly v takové lhůtě žalobní body řádně doplněny, nic změnit. K dobré víře žalobce by podle názoru stěžovatele mohlo dojít pouze a jedině za situace, kdy by taková výzva soudu došla žalobci ještě v průběhu plynutí zákonné lhůty a on by v důsledku takové výzvy doplnil žalobní body později (ač by je při absenci takové výzvy doplnil třebas i včas), neboť se spolehl na to, že lhůta mu byla prodloužena. Nové započetí již dávno skončené lhůty pro podání žaloby není možné považovat za důvod pro důvěru jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci tak, jak má na mysli rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31.

[10] Žalobce se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti předně domnívá, že podaná kasační stížnost by měla být odmítnuta, protože svým významem nepřesahuje zájmy stěžovatele, neboť Nejvyšší správní soud předmětnou problematiku již mnohokrát judikoval, přičemž opět odkázal na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, a shrnul jeho závěry. Dále žalobce uvedl, že lhůta pro podání žaloby byla v jeho případě 15 dnů, což je s ohledem na vyžadované náležitosti žaloby, k jejímuž sepsání je třeba právnických dovedností, a také kvůli nemožnosti v tak krátké době získat právní pomoc, taková lhůta, která může až hraničit s ohrožením práva cizince na přístup k soudu. Žalobce v zákonné lhůtě podal žalobu, odkazem na ustanovení zákona uvedl žalobní body a tvrdil, že mu hrozí pronásledování, resp. vážná újma při návratu do země původu. Dále uvedl, že žaloba bude doplněna za pomoci právního zástupce, o jehož ustanovení přímo v žalobě požádal. Krajský soud pak žalobci ustanovil tohoto zástupce a stanovil mu lhůtu k doplnění žaloby. Žalobce má za to, že je třeba v jeho případě dát přednost principu

důvěry ve správnost rozhodnutí krajského soudu, kterým byl jemu ustanovený zástupce vyzván k doplnění podané žaloby včetně poučení dle § 37 odst. 5 s. ř. s., což také učinil. Proto je žalobce přesvědčen, že jestliže bylo vyhověno usnesení soudu, byla žaloba podána řádně a včas, opačný přístup by totiž narušoval dobrou víru v usnesení soudu.

## III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel v řízení jedná zaměstnancem s požadovaným vzděláním dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[12] Před přistoupením k meritu věci, tj. posouzení důvodnosti kasační stížnosti, se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *„jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost“*.

[13] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), je *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení rovněž uvedl, že *„v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž též uvést, v čem stěžovatel spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat“*.

[14] V tomtéž usnesení poskytl Nejvyšší správní soud typový výčet situací, kdy bude podmínka podstatného přesahu významu kasační stížnosti nad vlastními zájmy stěžovatele zpravidla splněna. *„O přijatelnou kasační stížnost se může zpravidla, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, což znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního*

*postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se pak v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*" (důraz přidán Nejvyšším správním soudem).

[15] Nejvyšší správní soud se ztotožnil s názorem stěžovatele, že jeho judikatura k problematice zasílání výzev k odstranění vad krajskými soudy ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. je sice poměrně obsáhlá, shrnutá a sjednocená oběma stranami odkazovaným rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, ovšem výslovně a jednoznačně neřeší situaci, kdy krajský soud vydá a žalobci zašle takovou výzvu k odstranění vad až poté, co již marně uplynula lhůta pro podání žaloby, přičemž v této době nebyl doposud specifikován žádný žalobní bod, pročež se podaná žaloba stane neprojednatelnou. V nyní posuzované věci je tak zřejmé, že spornou otázkou je výhradně problematika řízení před krajským soudem, která v této variaci skutkového stavu doposud není komplexně a uspokojivě zodpovězena judikaturou Nejvyššího správního soudu. Vyjasnění jedné z dalších možných alternativ procesní situace, která může nastat v řadě dalších řízení před krajským soudem, je zájem rozhodně podstatně přesahující svým významem pouhé vlastní zájmy stěžovatele. Pro výše uvedené tedy Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přijatelná.

[16] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatel tvrdí napadení rozsudku krajského soudu z kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., fakticky však jeho kasační námitka obsahuje pouze důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Dle ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. může žalobce „*rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby.*" Ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. pak stanoví, že „*předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.*" V rozsudku ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 As 50/2014 - 18, Nejvyšší správní soud předestřel, že účelem takového poučení je „*upozornit podatele na vady podání, vyzvat ho k jejich odstranění, stanovit mu k tomu lhůtu a upozornit ho na následky spojené s neodstraněním vad. Lze-li určitou náležitost žaloby účinně uvést či doplnit jen v zákonem stanovené nepřekročitelné lhůtě, má smysl vyzývat k takovému doplnění pouze tehdy, bude-li to vůbec ‚technicky' proveditelné a smysluplné. Není tedy a priori vyloučeno, aby taková výzva, zejména za použití moderních komunikačních prostředků, byla učiněna v posledních dnech či zcela výjimečně i v poslední den lhůty pro podání žaloby. Soud je přitom povinen takovou*

*výzvu učinit, takže se - předtím v přiměřené lhůtě po dojití žaloby na soud (tedy zpravidla v řádu několika dnů po dojití) - musí s jejím obsahem seznámit přinejmenším do té míry, aby si mohl učinit úsudek o tom, zda má předepsané náležitosti*".

[19] V rozsudku ze dne 4. 5. 2016, č. j. 6 Ads 280/2015 - 40, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*pokud žaloba žádné žalobní body neobsahuje, závisí další postup krajského soudu zejména na tom, kolik času ze zákonné lhůty pro podání žaloby zbývá ve chvíli, kdy žalobce u krajského soudu žalobu podá. Je-li stále dostatek času, krajský soud žalobce dle § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzve k jejímu doplnění – citované ustanovení ze svého znění nepřipouští žádnou diskreci. Pouze v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, a zároveň již není objektivně možné, aby žalobce žalobní bod ve lhůtě pro podání žaloby doplnil, nemá krajský soud povinnost žalobce vyzývat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2010, č. j. 7 As 15/2010 - 56).*" V rozsudku rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, se Nejvyšší správní soud věnoval vymezení žalobních bodů, přičemž zdůraznil, že „*lhůta stanovená v § 71 odst. 2 větě druhé a třetí dopadá nejen na případy, kdy žalobce doplní vedle již obsažených další (nový) žalobní bod, ale i na případy, kdy v žalobě neuvedl žalobní bod žádný.*" Na tento závěr navázal rozšířený senát i v rozsudku ze dne 29. 8. 2017, č. j. 5 As 154/2016 - 62, když uvedl, že „*žalobní bod, třebas i první, lze uplatnit jen ve lhůtě pro podání žaloby ve smyslu třetí věty § 71 odst. 2 s. ř. s. (srov. body 24 násl. rozsudku č. j. 5 As 154/2016 - 62)*". Tento právní názor pak potvrdil taktéž poměrně nedávný rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, který shrnul, že „*žalobce musí ve lhůtě pro podání žaloby uplatnit alespoň jeden žalobní bod tak, aby jeho žaloba byla projednatelná (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.). Pokud žalobní bod neuplatní vůbec, nebo až po lhůtě pro podání žaloby, bude žaloba odmítnuta podle § 37 odst. 5 s. ř. s.*"

[20] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, dále pokračoval konstatováním, že „*výzvu k doplnění žaloby však musí* (krajský soud) *poslat co nejdříve, neměl by tedy čekat na předložení správního spisu, neboť jinak se snižuje šance na včasné doplnění žaloby o žalobní body ve lhůtě pro podání žaloby, to zejména v situaci velmi krátkých lhůt, jako jsou třebas lhůty v řádu dnů dle § 172 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců (30, resp. 10 dnů). … Pravidlem by mělo být podání perfektní žaloby. Zákon zcela zjevně chápe odstraňování vad žaloby způsobem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. jako výjimku z pravidla, že žaloba je podána bezvadně (na rozdíl od ohlašovacího principu kasační stížnosti – viz § 106 odst. 3 s. ř. s.). Předpokládá se, že žalobce činí vše pro to, aby jeho žaloba byla projednatelná a mohla být včas rozhodnuta. Pokud spoléhá na to, že i nedbale či neúplně zpracovaná žaloba bude mít tyto účinky, nebo dokonce vadnou žalobu podá vědomě se záměrem, že získá čas a prostor pro oddálení účinků napadeného správního rozhodnutí, nemůže počítat se stejným přístupem soudu k zajištění ochrany jeho práv. … Žalobce si musí být vědom, že podává-li na konci lhůty pro podání žaloby žalobu bez tak podstatné náležitosti, jako jsou žalobní body, nemá automatickou garanci, že soud jej k odstranění této vady vyzve. Soud je povinen vyzvat žalobce k doplnění žalobních bodů, je-li ještě se zřetelem na konkrétní situaci pravděpodobné, že žalobce bude s to žalobu včas, tedy ve lhůtě pro podání žaloby, doplnit. Pro posouzení možnosti doplnění žaloby, zbývá-li jen několik málo dnů do konce lhůty pro podání žaloby, bude klíčové, zda může soud žalobci nebo jeho zástupci doručit výzvu rychle, typicky disponují-li tyto osoby datovou schránkou, anebo má soud povinnost doručit na elektronickou adresu, kterou adresát sdělil soudu (za podmínek § 46 odst. 2 o. s. ř., ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s.). Naproti tomu, bylo-li by třeba žalobci nebo jeho zástupci doručovat výzvu poštou, nemá soud povinnost vyzvat jej k doplnění žalobních bodů, byť ještě k doplnění žaloby zbývá několik*

*málo dnů; takováto výzva by zpravidla nemohla být poštou žalobci doručena včas, aby ji žalobce stihl vyhovět. … Nevyzve-li soud žalobce k doplnění žalobních bodů, jakkoliv ho vyzvat s ohledem na shora uvedené měl, musí se to projevit i na dalším postupu soudu. Rozšířený senát se ztotožňuje s názorem, dle něhož, porušil-li krajský soud povinnost vydat výzvu k doplnění žalobních bodů, musí krajský soud zaslat výzvu k doplnění žalobních bodů dle § 37 odst. 5 s. ř. s. se stanovením k tomu přiměřené lhůty odpovídající „časovému prostoru", který by žalobce býval měl, pokud by jej krajský soud řádně a včas vyzval k doplnění žaloby. Jak uvádí judikatura, v „této specifické situaci budou i takto dodatečně ve lhůtě soudem stanovené uplatněné žalobní body platným podkladem pro přezkum rozhodnutí žalovaného" (rozsudek ze dne 4. 5. 2016, č. j. 6 Ads 280/2015 - 40, bod 33). … Nemá-li naopak soud s ohledem na okolnosti případu povinnost vyzvat žalobce k doplnění žalobních bodů, marným uplynutím lhůty pro podání žaloby se stává vada žaloby spočívající v absenci žalobního bodu neodstranitelnou a soud bez dalšího žalobu odmítne. Musí tak učinit podle § 37 odst. 5 s. ř. s., který je samostatným důvodem pro odmítnutí žaloby z důvodu neodstranění vad podání, byť s ohledem na okolnosti případu nebyla vůbec vydána výzva k odstranění vad žaloby. Jakkoliv tento závěr koliduje s textem § 37 odst. 5 s. ř. s., který zjevně předpokládá podání výzvy vždy, rozšířený senát shora vysvětlil, že v určitých situacích již výzva soudu nebude objektivně možná nebo účelná. Základem pro odmítnutí žaloby i v takovém případě je však § 37 odst. 5 s. ř. s., odmítnutí žaloby podle § 37 odst. 5 a § 46 odst. 1 s. ř. s. totiž nelze směšovat nebo libovolně zaměňovat".*

[21] V nyní posuzované věci počala žalobci běžet lhůta pro podání žaloby proti napadenému rozhodnutí žalovaného dne 23. 2. 2017, kdy mu toto rozhodnutí bylo doručeno. Dle § 32 odst. 1 zákona o azylu lze „*žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí*". Dne 8. 3. 2017, tedy až 13. den této lhůty, podal žalobce blanketní žalobu, v níž zároveň požádal o ustanovení právního zástupce, pročež dle § 35 odst. 9 s. ř. s. ode dne tohoto podání až do 27. 3. 2017, jakožto dne nabytí právní moci rozhodnutí krajského soudu o této žádosti, neběžela lhůta stanovená pro podání žaloby. Ve zbývajících dvou dnech lhůty pro podání žaloby nevyzval krajský soud žalobce k odstranění vady podání spočívající v absenci jakéhokoli konkrétního žalobního bodu, žalobce sám tuto vadu neodstranil a podanou žalobu nedoplnil. Až po uplynutí této lhůty dne 5. 4. 2017 vyzval krajský soud žalobce k doplnění žaloby a stanovil mu k tomu lhůtu 2 týdnů, přičemž tento ve stanovené lhůtě dne 16. 4. 2017 žalobu doplnil o žalobní body. Krajský soud následně žalobu v mezích těchto žalobních bodů projednal a meritorně o ní rozhodl.

[22] Nejvyšší správní soud se musel nejprve vypořádat s otázkou, zdali krajský soud měl povinnost před uplynutím lhůty pro podání žaloby vyzvat žalobce k odstranění vad svého podání či nikoliv. Výše citovaná judikatura tohoto soudu totiž zaujímá názor stojící na následující dichotomii. Pakliže krajský soud tuto povinnost měl a jejím nesplněním se dopustil nesprávného postupu, pak toto pochybení nelze přičítat k tíži žalobce a krajský soud jej musí napravit zasláním výzvy k doplnění žalobních bodů dle § 37 odst. 5 s. ř. s. se stanovením k tomu přiměřené lhůty. Podstatné však je, že za takovýchto okolností jsou i dodatečně uplatněné žalobní body platným podkladem pro přezkum rozhodnutí žalovaného. Pokud ovšem krajský soud není vzhledem ke specifickým výše popsaným konotacím případu povinen výzvu k odstranění vad žalobci zaslat, pak marným uplynutím lhůty pro podání žaloby se stává vada žaloby spočívající v absenci žalobního bodu neodstranitelnou a soud má bez dalšího takovou žalobu odmítnout.

[23] Nejvyšší správní soud má za to, že v projednávaném případě byla lhůta dvou dní z celkem patnáctidenní lhůty za situace, kdy bylo namístě zaslat výzvu advokátovi do datové schránky, lhůtou, která nevylučovala možnost doplnění žalobních bodů. Bylo tedy na soudu, aby k doplnění žaloby vyzval. Pokud tak neučinil, měl podle cit. rozsudku rozšířeného senátu č. j. 3 Azs 66/2017 - 31 (bod 60) toto pochybení napravit následným zasláním výzvy se stanovením přiměřené lhůty odpovídající jejímu původnímu zůstatku, počítané od právní moci usnesení. Krajský soud ovšem tyto meze stanovením dvoutýdenní lhůty překročil.

[24] Usnesení krajského soudu ze dne 5. 4. 2017, č. j. 29 Az 18/2017 - 13, jakkoliv bylo důsledkem nesprávného postupu soudu, však mohlo založit dobrou víru a legitimní očekávání žalobce. Krajský soud totiž v předmětném usnesení poučuje žalobce, že *„nebude-li výzvě soudu ve stanovené lhůtě vyhověno, tak žaloba bude odmítnuta“*. Nejvyšší správní soud má za to, že žalobce mohl *a contrario* z tohoto poučení důvodně a logicky předpokládat, že pokud ve stanovené lhůtě této výzvě vyhoví, jeho žaloba naopak odmítnuta nebude. Je třeba konstatovat, že není úkolem žalobce a ani není možné po něm spravedlivě požadovat, aby sám podroboval kritickému „přezkumu“ všechny akty soudní moci a zabýval se tím, zdali některý z nich nebyl vydán v možném rozporu se zákonem či ustálenou judikaturou vyšších soudů, a byl si tak vědom skutečnosti, že proběhnuvší soudní řízení může být v jejich důsledku vadné. Za situace, kdy byl žalobce vyzván k odstranění vad žaloby usnesením vydaným až po uplynutí lhůty k podání žaloby, mohl předpokládat, že krajský soud přistoupil k tomuto kroku z oprávněného a legitimního důvodu, či například, že tento postup ospravedlňuje judikatura, jejíž znalosti není povinen. Stěžejní je v této otázce dle Nejvyššího správního soudu princip *„Iura novit curia“* aneb *„Soud zná právo“*, ze kterého mohl žalobce oprávněně vycházet, a v jehož naplnění mohl spoléhat i v případě předmětné výzvy, aneb mohl věřit, že „soud ví, co dělá“. Ochrana dobré víry žalobce v akt soudní moci proto musí být upřednostněna, neboť jak v tomto ohledu uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 10. 2003, sp. zn. IV. ÚS 150/01 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na www.nalus.cz), *„podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy) je kromě jiného také princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrana dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, ať už v individuálním případě plynou přímo z normativního právního aktu nebo z aktu aplikace práva. Princip dobré víry působí bezprostředně v rovině subjektivního základního práva jako jeho ochrana, v rovině objektivní se pak projevuje jako princip presumpce správnosti aktu veřejné moci“*.

[25] Nadto je třeba pro srovnání uvést, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 - 31, taktéž uvedl, že *„pokud soud poučí žalobce ve výzvě podle § 37 odst. 5 s. ř. s. nesprávně a určí mu k doplnění žalobních bodů delší lhůtu, než je lhůta zákonná, nesmí být žalobci na újmu, pokud postupoval v dobré víře ve správnost poučení obsaženého ve výzvě soudu a doplnil žalobu v delší lhůtě, nesprávně stanovené tímto poučením“*. Tento právní názor se sice týká skutkově odlišné okolnosti, totiž situace, kdy soud zašle žalobci výzvu k odstranění vad podání spočívající v absenci žalobních bodů ještě před uplynutím lhůty k podání žaloby, ovšem v tomto usnesení stanoví žalobci lhůtu delší, než zbývá ze zákonné lhůty pro podání této žaloby. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud dovodil přednost ochrany dobré víry žalobce v poučení soudu a nikoliv lpění na formalistickém naplnění litery zákona. Nevychází se zde tedy z představy, že žalobce zná právo a přepočítá si po soudu, že jím stanovená lhůta pro

opravu vad podání neodpovídá zákonu, pročež by se měl řídit zákonem a nedůvěřovat usnesení soudu, nýbrž je zcela jednoznačně dána přednost dobré víře žalobce v poučení poskytnuté v rozhodnutí soudu. Ze stejných premis je však nezbytné dle přesvědčení Nejvyššího správního soudu vyjít i v tomto případě, neboť není realisticky možné ze strany žalobce předpokládat, že shledá nějaký zásadní rozdíl v situaci, kdy je mu taková výzva soudu se stanovením lhůty pro nápravu vad doručena před uplynutím lhůty, či po uplynutí lhůty pro podání žaloby. Jakkoli se sice jedná o z výše popsaných důvodů zásadní rozdíl, zdaleka nemusí být tak zjevný žalobci, pročež není možné zvolit odlišný postup, kdy by dobrá víra v rozhodnutí soudů nebyla chráněna.

[26] Stěžovateli tedy nelze přisvědčit, že doplnění žaloby na výzvu soudu doručenou žalobci až po uplynutí lhůty pro podání žaloby nemůže vést k pokračování v řízení o této žalobě k meritornímu rozhodnutí. Je to právě dobrá víra žalobce v tuto výzvu soudu, která, přestože stanovila lhůtu v nepřiměřené výši, může zakládat očekávání žalobce v právě takový postup soudu, že žalobní body doplněné v ní stanovené lhůtě projedná. Jakkoli se totiž krajský soud dopustil vady, stalo se tak ve prospěch žalobce, k jehož tíži nelze klást pochybení soudu. Proto jestliže krajský soud již věc meritorně projednal a napadené rozhodnutí žalovaného zrušil, bylo by odepřením spravedlnosti ze strany Nejvyššího správního soudu, kdyby za této situace rozsudek krajského soudu zrušil z čistě formalistických důvodů.

## IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[27] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nebyla naplněna stěžovatelem uplatněná kasační námitka; stejně tak neshledal vady, k nimž by podle § 109 odst. 4 s. ř. s. musel přihlédnout z úřední povinnosti. Proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., věty poslední. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný neměl v tomto kasačním řízení úspěch a úspěšnému žalobci nevznikly žádné náklady, neboť mu byl ustanoven zástupce z řad advokátů. Proto soud vyslovil, že žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalobci ji nepřiznal.

[29] Usnesením krajského soudu ze dne 14. 3. 2017, č. j. 29 Az 18/2017 - 10 byl žalobci ustanoven zástupcem z řad advokátů JUDr. Ing. Jiří Špelda. Dle § 35 odst. 8 in fine s. ř. s. platí, že *„zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti.“* V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (dle § 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[30] Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, a to písemné podání ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 1 x 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky) za jeden úkon právní služby, tj. celkem 300 Kč. Ustanovený zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto je třeba přiznanou odměnu zvýšit o částku připadající na DPH ve výši 21 %. Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce činí částku

ve výši 4114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2018

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně
senátu